

مؤسسه عالی آموزش بانکداری ایران
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

راهنمای تنظیم و نگارش پایان نامه

دانشجوی گرامی: این راهنما حاوی اطلاعات پایه‌ای برای تهیه پایان نامه است و رعایت تک تک نکات آن الزامی است.

۱- جلد پایان نامه (متن نوشته ها طلاکوب باشد)

نمونه طرح جلد پایان نامه

مؤسسه عالی آموزش بانکداری ایران
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

B titr 16

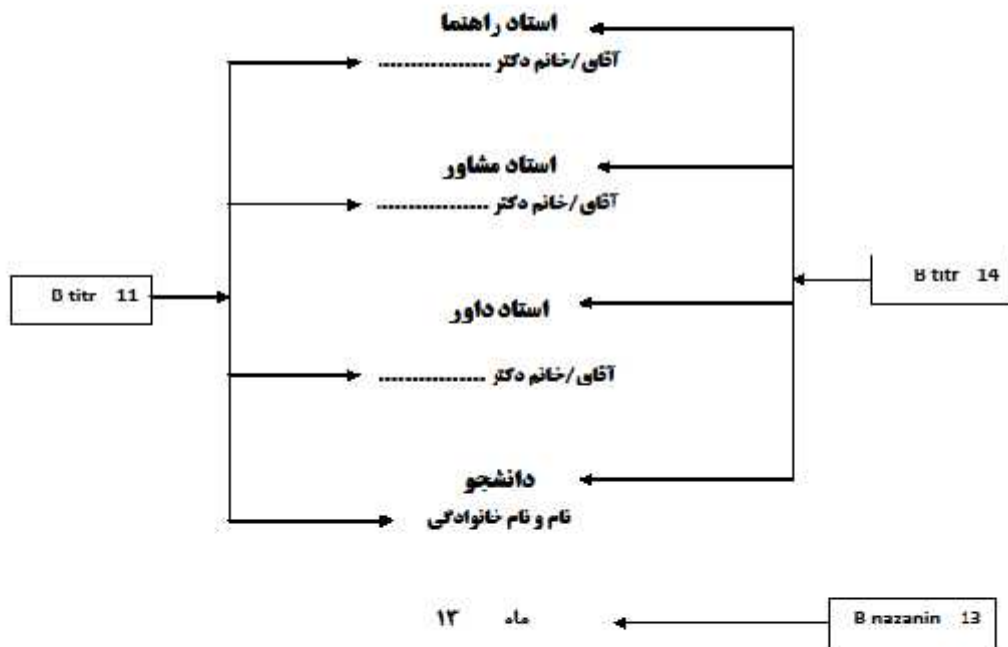
B titr 14

پایان نامه دوره داخلی دوساله تحصیلمی رشته
(در سطح کارشناسی ارشد)

B titr 13

عنوان پایان نامه

B titr 18

نمونه طرح جلد پایان نامه (رسمی)

مؤسسه عالی آموزش بانکداری ایران
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

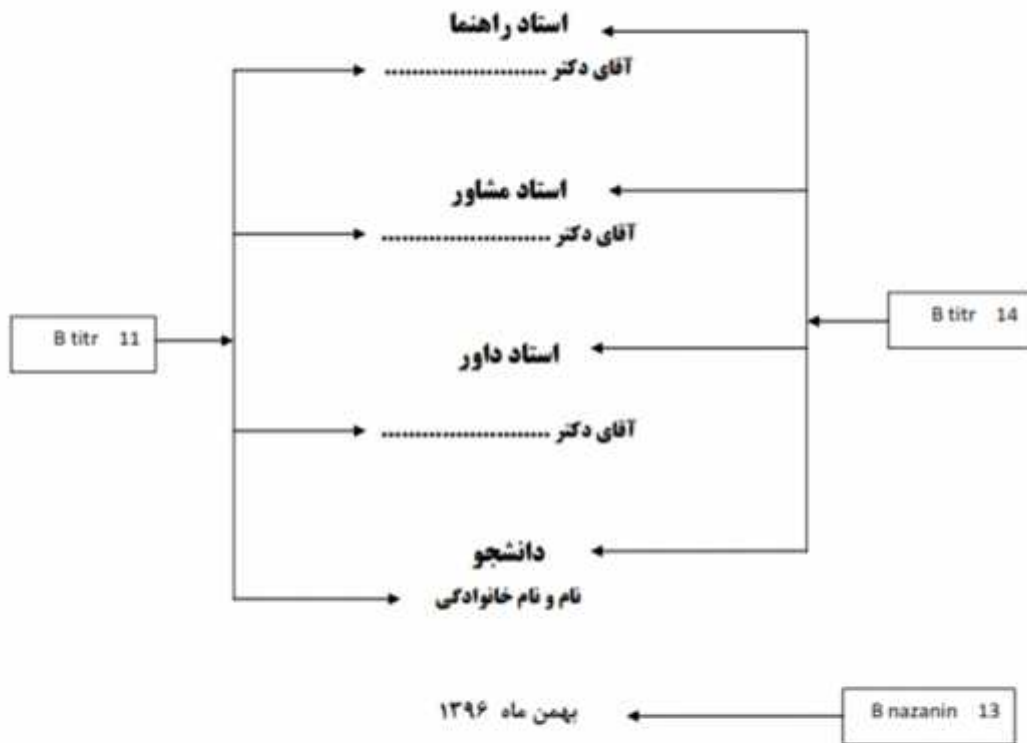
B titr 16

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته

B titr 13

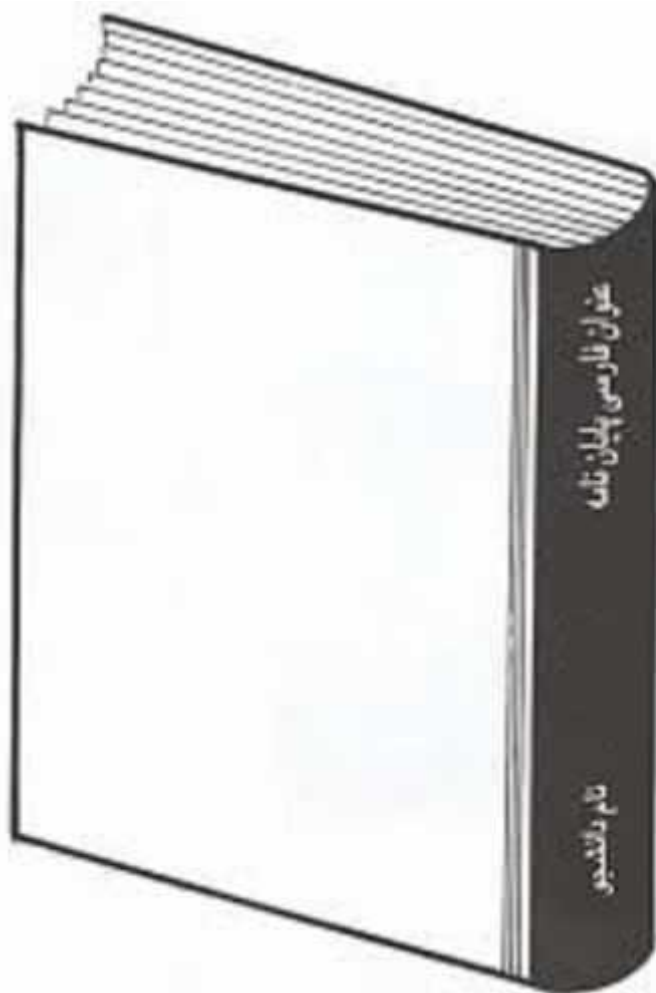
بررسی ارتباط سودآوری، ریسک و رشکستگی و اعتباری بانکها
با متغیرهای منتخب بانکی

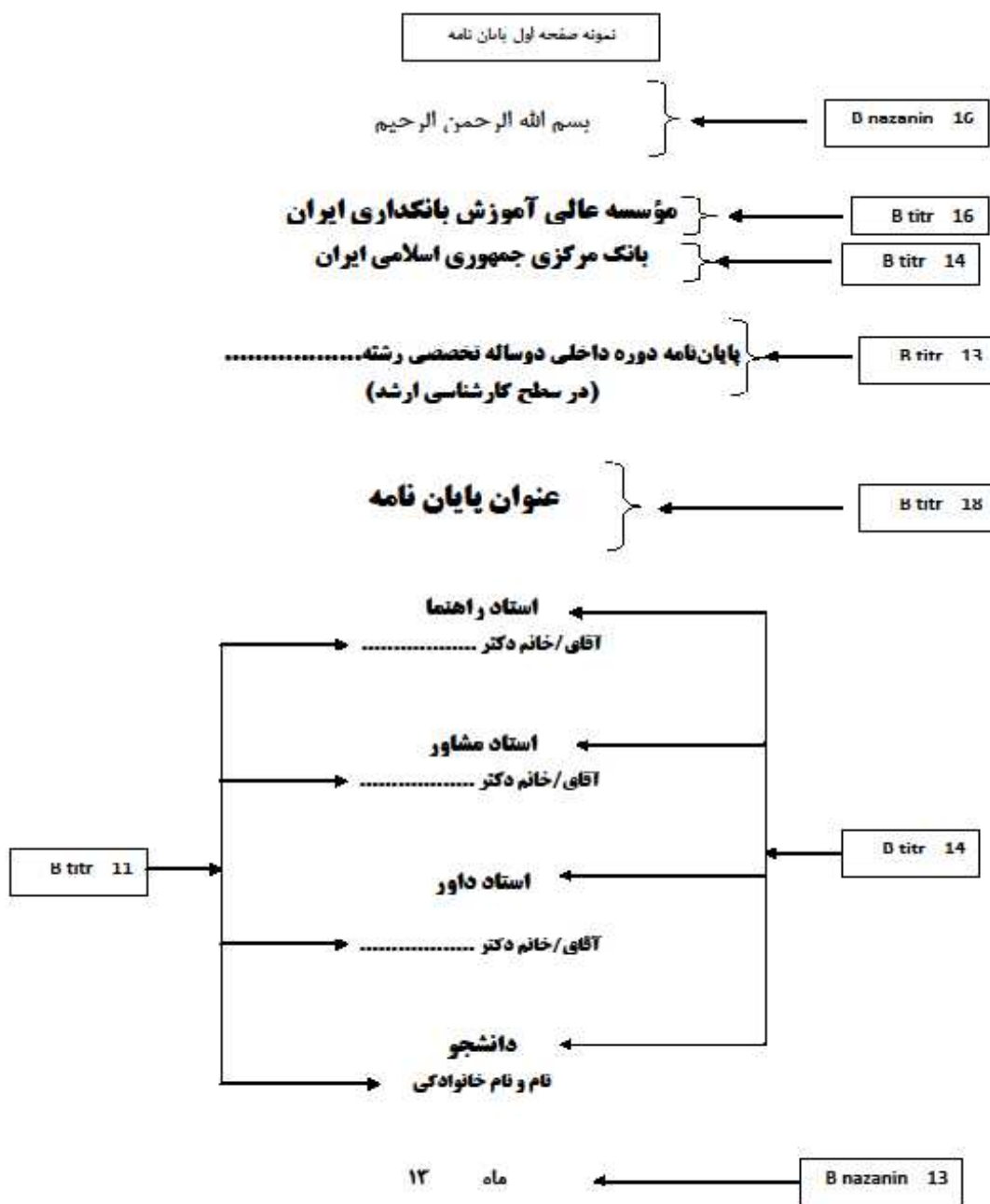
B titr 18

۲- عطف پایان نامه:

در کنار شیرازه (عطف) فقط عنوان و نام تهیه‌کننده پایان‌نامه با حروف کوچکتر نوشته شود.

توجه ۱: صفحه اول همانند جلد پایان نامه است به علاوه "بسم الله الرحمن الرحيم"

۴- صفحه دوم: فرم ارزشیابی پایان نامه

بسمه تعالی

موسسه عالی بانکداری ایران
فرم ارزشیابی پایان نامه کارشناسی ارشد

نام و نام خانوادگی دانشجو:

رشته تحصیلی:

شماره دانشجویی:

تاریخ جلسه:

عنوان پایان نامه:

ردیف	شرح	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده
۱	محتوای پایان نامه از لحاظ بدیع بودن موضوع	۳	
۲	محتوای پایان نامه از لحاظ روش تحقیق	۳	
۳	کیفیت تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری	۳	
۴	قابل استفاده بودن نتایج تحقیق (کاربردی-نظری)	۴	
۵	توانایی علمی پاسخ گویی به سوالات	۲	
۶	ارزیابی تدوین پایان نامه از لحاظ نگارش، منابع و ماخذ	۲	
۷	کیفیت کلی و نحوه دفاع از پایان نامه و چگونگی استفاده از دستگاه کمک آموزشی	۲	
۸	رعایت سنوات تحصیلی از لحاظ دوره زمانی	۱	
	جمع کل	۲۰	

هیات داوران:

استاد راهنما: امضاء:
استاد مشاور: امضاء:
استاد داور: امضاء:
رئیس گروه آموزشی: امضاء:
معاون علمی و پژوهشی: امضاء:

آقای / خانم در تاریخ / / از پایان نامه خود دفاع نمودند و پایان نامه ایشان بدون تغییر/با تغییر به شرح ذیل و با نمره عدد / حروف مورد قبول قرار گرفت / قرار نگرفت.
پیشنهاد تغییرات:

رئیس موسسه عالی بانکداری ایران

توجه: این فرم را که حاوی امضاء هیات داوران و رئیس موسسه است از مؤسسه تحویل بگیرید.

مؤسسه عالی آموزش و پژوهش با کفایت ایران
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

اینجانب، به شماره دانشجویی دانشجوی سطح کارشناسی ارشد
و مؤسسه عالی آموزش و پژوهش با کفایت ایران متعهد می‌شوم که مطالبه مندرج در
پایان نامه حاصل کار پژوهشی منسب است و به دستوردهای پژوهشی دیگران که در این بخش از آنها
استفاده شده است، ظلم مقررات آراء و در جهت منابع و مآخذ ذکر گردیده است. این پایان نامه صرفاً
برای ارائه به مرکز امور سطح بالاتر از به شده است.
در صورت اتهام تخلف (در هر زمان) حرکت تحصیلی صادر شده توسط مؤسسه از این تاریخ تا تاریخ
کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مؤسسه عالی آموزش و پژوهش با کفایت ایران می‌گردد.

نام و نام خانوادگی

تاریخ

امضاء

آدرس: خیابان پانزدهم تیر، تهران، پلاک ۱۹۵، کد پستی ۱۶۶۵۴۴۲۱۱۹
تلفن گویا: ۰۲۱۸۸۱۰۴۰۰ فاکس: ۰۲۱۸۸۱۰۸۱۰۸۱

توجه: این فرم را از مؤسسه تحویل بگیرید.

۶- صفحه چهارم:

چکیده به زبان فارسی تحت نظارت و با امضاء استاد راهنما در یک صفحه تهیه شود.

چکیده تحقیق حدود ۲۵۰ کلمه و حداکثر در یک صفحه باید تنظیم گردد.

چکیده شامل عنوان، اهداف تحقیق، رابطه موضوع تحقیق با ادبیات علمی موجود، سؤالهای اساسی که در

تحقیق مطرح می‌شود، اهمیت موضوع و مهمترین یافته‌های تحقیق است.

حداقل ۴ عدد کلید واژه (Key Words) به پایان چکیده اضافه شود.

۷- صفحه پنجم:

چکیده به زبان انگلیسی تحت نظارت و با امضاء استاد راهنما در یک صفحه تهیه شود.

چکیده تحقیق حدود ۲۵۰ کلمه و حداکثر در یک صفحه باید تنظیم گردد.

چکیده شامل عنوان، اهداف تحقیق، رابطه موضوع تحقیق با ادبیات علمی موجود، سؤالهای اساسی که در

تحقیق مطرح می‌شود، اهمیت موضوع و مهمترین یافته‌های تحقیق است.

حداقل ۴ عدد کلید واژه (Key Words) به پایان چکیده اضافه شود.

۸- صفحه ششم:

سپاسگزاری (اختیاری)

۹- صفحه هفتم: فهرست مطالب

فهرست مطالب به نحوی تنظیم گردد که عناوین در سمت راست و صفحه در سمت چپ قید شود. عناوین فرعی، مطابق نمونه زیر با یک فاصله از عناوین اصلی نوشته شود. نوشتن عناوین اصلی و فرعی به این ترتیب است که از سمت چپ شماره گذاری می شود.

شماره گذاری صفحات اولیه پایان نامه تا پایان فهرست مطالب با حروف الفبای فارسی انجام گیرد.

۱- عنوان اصلی

۱-۱- عنوان فرعی اول

۲-۱- عنوان فرعی دوم

۳-۱- عنوان فرعی سوم

۱-۳-۱

۲-۳-۱

نمونه فرم صفحه فهرست مطالب

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول کلیات تحقیق
مقدمه	
۱	۱
۲-۱	
	فصل دوم- مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۱-۲	
۲-۲	
	فصل سوم روش شناسی تحقیق
۱-۳	
۲-۳	
	فصل چهارم- تجزیه و تحلیل داده ها
۱-۴	
۲-۴	
	فصل پنجم نتیجه گیری و پیشنهادها
۱-۵	
۲-۵	
	فهرست منابع
	منابع فارسی
	منابع لاتین

۱۰- صفحه هشتم: فهرست جداول

(در صورت وجود جدول در پایان نامه).

نمونه صفحه فهرست جداول

فهرست جداول

عنوان	صفحه
(نام جدول ذکر شود)	
جدول ۱-۱:	
جدول ۲-۱:	
جدول ۱-۲:	
جدول ۲-۲:	
جدول ۱-۳:	
جدول ۲-۳:	
جدول ۱-۴:	
جدول ۲-۴:	
جدول ۳-۴:	

۱۱- صفحه نهم: فهرست نمودارها

فهرست نمودارها (در صورت وجود نمودار در پایان نامه).

نمونه صفحه فهرست نمودارها

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نام نمودارها ذکر شود	
نمودار ۱-۱:	
نمودار ۱-۲:	
نمودار ۱-۳:	
نمودار ۲-۳:	

۱۲- بعد از فهرست‌های فوق، در صورت استفاده از علائم اختصاری در متن اصلی، فهرست آنها ارائه شود.

۱۳- فصل اول: کلیات تحقیق

این فصل به‌طور معمول شامل تیتروهای فرعی زیر است:

- ۱- مقدمه در حدود یک تا دو صفحه
- ۲- بیان موضوع یا مسأله در حدود یک تا دو صفحه
- ۳- قلمرو تحقیق اعم از قلمرو زمانی، مکانی و موضوع
- ۴- هدف یا اهداف تحقیق
- ۵- ضرورت و اهمیت تحقیق
- ۶- انگیزه و انگیزه‌های تحقیق
- ۷- فرضیه‌های تحقیق که در پژوهش‌های فاقد فرضیه معمولاً به‌صورت سؤال نوشته می‌شود.
- ۸- معرفی مؤلفه‌های تحقیق
- ۹- روش تحقیق
- ۱۰- جامعه آماری و روش نمونه‌گیری
- ۱۱- توضیح واژه‌ها و اصطلاحات به دو صورت زیر:
 - الف- تعریف نظری یا مؤلفه‌ای (با استناد به آثار چاپی)
 - ب- تعریف عملیاتی (یعنی تعریف هر اصطلاح براساس آنچه در پژوهش بررسی شده است).

۱۴- فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

این فصل را می‌توان به دو مبحث زیر تقسیم کرد:

الف- مبانی نظری که با عنوان خاصی مشخص می‌شود. مثلاً اگر پژوهش پیرامون نقش انگیزه در افزایش عملکرد باشد، می‌توان چنین نوشت :

✓ مروری بر انگیزش و اثرهای آن.

✓ پیشینه تحقیق، یعنی کارهایی که قبلاً در زمینه پژوهش حاضر انجام شده است.

- ✓ برای این کار، می‌توان پیشینه را به دو گروه داخلی و خارجی تقسیم و چکیده کامل آنها را ارائه کرد.
- ✓ می‌توان بخشی را به تجزیه و تحلیل وضع موجود موضوع تحت بررسی در پایان نامه اختصاص داد.
- ✓ در جمع بندی و نتیجه گیری این فصل ارتباط ادبیات تحقیق با مدل مفهومی تحقیق روشن بیان شود.

۱۵- فصل سوم: روش شناسی تحقیق

در این فصل نکات زیر مطرح کرد:

- الف- ارائه و معرفی الگوی چگونگی انجام تحقیق
- ب- روش تحقیق و طراحی برنامه و مراحل تحقیق. در این بخش روش علمی مورد استفاده محقق تشریح می‌شود.
- ج- تشریح جامعه آماری (در صورت لزوم)
- د- تشریح نمونه آماری، لازم است پیرامون روش نمونه‌گیری و اعتبار آن توضیح داده شود.
- ه- معرفی ابزارگردآوری اطلاعات، در صورتی‌که این ابزار پرسشنامه باشد، لازم است منابع تدوین پرسشنامه، چگونگی تعیین روایی و اعتبار پرسشنامه مشخص شود. در صورتی‌که از آمار و اطلاعات ثبت شده یا مستند استفاده شود (مانند حسابهای ملی) این آمار و اطلاعات در حد کفایت تشریح شود.
- و- معرفی روش آماری تحلیل داده‌ها یا سایر روشهای استنتاجی مورد استفاده.

۱۴- فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

این فصل معمولاً به صورت زیر تنظیم می‌گردد:

- الف- توصیف داده‌ها، شامل جداول توزیع فراوانی و نمودارهای مربوط با توضیح لازم برای هر کدام.
- ب- تحلیل داده‌ها و انجام آزمون فرضیه‌های مورد نظر به کمک داده‌های آماری و یا سایر روشها.
- ج- یافته‌های بعدی تحقیق: تشریح تفصیلی و مستدل دستاوردهای تحقیق.

۱۵- فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها

این فصل را می‌توان به مباحث زیر تقسیم کرد:

- الف- خلاصه نتایج تحقیق، به‌نحوی‌که هر نکته آن حتی‌الامکان در یک بند (پاراگراف) عرضه شود. به این ترتیب، خلاصه تحقیق حدود ۴ تا ۱۰ صفحه می‌شود.

ب- نتیجه‌گیری، در این قسمت نتایج اصلی و مهم مطرح می‌شود.

ج- محدودیتها و مشکلات تحقیق، یا اشاره به آنچه تعمیم نتایج را محدود می‌کند (محدودیتها)، و آنچه در راه انجام تحقیق مانع ایجاد کرده است (مشکلات).

د- پیشنهادهای محقق در دو مبحث:

۱- پیشنهادهای اصلاحی با استناد به یافته‌های تحقیق از جهت کاربردی

۲- پیشنهاد برای تحقیق و پژوهشهای آینده.

تذکر: توجه شود که از ارائه مطالب با تحقیق و طرح پیشنهادهای کلی که حاصل نتایج تحقیق نیست، اجتناب شود. پیشنهادها باید صرفاً مبتنی بر دستاوردهای تحقیق باشد.

۱۶- فهرست منابع

منابع و مآخذ فارسی و غیرفارسی که به صورتهای زیر، به ترتیب الفبایی نام خانوادگی و نام مؤلفان می‌آید. ترتیب مشخصات کتاب یا مقاله در فهرست منابع به شرح زیر است.

توجه: ابتدا منابع فارسی و سپس منابع خارجی ذکر شود.

الف- منابع فارسی:

* کتاب با یک نویسنده:

شیرانی، پرویز . ۱۳۶۴ . *نظریه نمونه‌گیری* . تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

* کتاب با دو نویسنده:

ملکیان، لینا و پرویز شیرانی. ۱۳۶۴ . *کاربرد روشهای آماری در علوم اجتماعی*. تهران : مرکز نشر دانشگاهی.

* کتاب با سه نویسنده:

کیانی، محمد یوسف؛ فاطمه، کریمی و عبدالله، قوچانی . ۱۳۶۲ . *مقدمه ای بر هنر کاشیکاری ایران*. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل موزه‌ها، موزه رضا عباسی.

* کتاب با بیش از سه نویسنده:

خواجه نوری، عباسقلی، (و دیگران). ۱۳۴۲ . *روشهای مقدماتی آماری* . تهران : دانشگاه تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.

* کتاب بدون نویسنده:

مبارزه با دخانیات . ۱۳۶۶. تهران: شرکت پخش نو ، دفتر علمی.

* مترجم به عنوان نویسنده:

افکار، علی (مترجم) ، ۱۳۶۲ . *دایر المعارف مدارهای الکترونیک* . تهران : تکنوبوک.

* کتابهای ترجمه شده:

تودارو، ۱۳۷۷. *توسعه اقتصادی در جهان سوم*. ترجمه غلامعلی فرجادی. تهران: مؤسسه عالی پژوهش در برنامه‌ریزی و توسعه.

هال، روبرت و جان، تایلور. ۱۳۷۶. *اقتصاد کلان*. ترجمه مسعود روغنی زنجانی، جلد اول، تهران: مؤسسه عالی پژوهش در برنامه‌ریزی و توسعه.

* تدوین کننده یا گردآورنده به عنوان نویسنده:

نیلی، مسعود (تدوین و تنظیم کننده)، ۱۳۸۰. *اقتصاد ایران*. تهران: مؤسسه عالی پژوهش در برنامه‌ریزی و توسعه.

* سازمان یا مؤسسه به عنوان پدیده آورنده:

مرکز آمار ایران. ۱۳۷۸. *سالنامه آماری ۱۳۷۷*. تهران.

* مقاله‌ای از یک مجله:

زنجانی، حبیب اله. "سرشماریهای جمعیتی در ایران: گزیده مطالب آماری." دوره دوم، شماره ۱۱، مهر و آبان ۱۳۷۴. ب- منابع خارجی:

* کتاب با یک نویسنده:

Hofstadter, Richard. ۱۹۵۵. *The Age of Reform*. NY: Random House.

* کتاب با دو نویسنده و بیشتر:

Johnson, Simon; John Mc Millan and Christopher Woodruff. ۲۰۰۲. "Courts and Relational contracts," *J. Low. Econ.*

* مقاله:

Eden, Colin and Chris. Huxhum. ۱۹۸۸. "Action- Oriented Strategic Management," *Journal of Operational Research Society*. Vol, ۳۹. No, ۱۰.

* مقاله‌ای از یک Hand book:

McCallum, B.T. ۱۹۹۹. "Issues in the Design of Monetary Policy Rules," in J.B. Taylor and M. Woodford (eds), *Handbook of Macroeconomics*. Amsterdam, North- Holland.

* فصلی از یک کتاب:

Hendry D.F. Richard. ۱۹۸۷. *Recent Development in the Theory of Encompassing*. In B. Cornet and H. Tulkens (eds), *Contribution to Operation and Economics: The Twentieth Anniversary of Core*. Cambridge, MA: MIT Press.

* مقاله ای از یک سمینار:

Cukierman, A; p, Kalaitzidakis; L. H, Summers and Webb. ۱۹۹۳. "Central Bank Independence, Growth, Investment, and Real Rates," *Carnegie Rochester Conference Series on Public Policy*.

* رساله دکترا، منتشر نشده:

Garrett Eilidh M. ۱۹۸۶. *Before Time: Employment and Family Formation in a Northern Textile Town, Keighley*. Unpublished Ph.D. Thesis: University of Sheffield.

* منبعی از اینترنت:

Wolfensohn, J.D. ۱۹۹۸. Annual Meeting Address: The Other Crisis, Given at the ۱۹۹۸ World Bank / International Monetary Fund Annual Meeting.

[<http://www.worldbank.org/html/am/jdw-sp/index.htm>]

۱۷- پیوستها

در این مبحث معمولاً نکات زیر می‌آید:

- ۱- نمونه پرسشنامه یا پرسشنامه‌ها
- ۲- جداول آماری در صورت لزوم
- ۳- نقشه یا راهنما یا هر مورد مشابهی که به نظر می‌رسد وجود آن برای خواننده سودمند است.
- ۴- توضیحات اضافی که در فصل‌بندی رسمی (۵ فصل یاد شده) جایی ندارد، اما پژوهشگر ترجیح می‌دهد این مطالب را به پایان‌نامه بیفزاید.

ب- نکات شکلی در نگارش پایان نامه

- اشاره به مأخذ در داخل متن، در داخل پرانتز قرار گیرد.
(شیرانی، ۱۳۶۴: ص ص ۳۶-۳۵)
- معادل‌های خارجی در زیرنویس و با اعداد انگلیسی شماره‌گذاری شود.
- هر صفحه معمولاً بین ۲۰ تا ۲۲ سطر بوده و حاشیه بالا و پائین صفحه ۲/۵ cm، سمت چپ ۲/۵ cm و سمت راست ۳ cm باشد.
- اطلاعات درج شده بر روی جلد و صفحه اول پایان نامه باید با اطلاعات فرم ارزشیابی مطابقت داشته باشد.
- صفحه مجزا برای بسم الله الرحمن الرحيم آورده نشود و همچنین پایان نامه را نمی توان تقدیم کرد.
- شماره گذاری صفحات اولیه پایان نامه تا پایان فهرست مطالب با حروف فارسی یا ابجد باشد.
- فونت عنوان فصول *B Titr* سایز ۳۶ باشد.
- فاصله خطوط متن پایان نامه ۱.۵ cm و فاصله خطوط فهرست مطالب، نمودارها، جداول، منابع و مأخذ ۱ cm باشد
- فونت متن فارسی پایان نامه *B nazanin* سایز ۱۳، فونت متن انگلیسی Times New Roman سایز ۱۲، فونت عناوین اصلی *B Titr* سایز ۱۴ و فونت عناوین فرعی *B Titr* سایز ۱۲ باشد.
- فونت علائم اختصاری پایان نامه، متغیرها و پانویس های انگلیسی پایان نامه Times New Roman و به ترتیب سایز ۱۲ و ۱۰ باشد.
- مطالب فقط در یک روی کاغذ تایپ شود.
- نمودارهای داخل متن با نرم افزار Excel تهیه شود و شماره و عنوان در بالای نمودار و جدول و ... به صورت وسط چین - Bold - با فونت *B nazanin* و سایز ۱۱ آورده شود. منبع دهی جدول ها، نمودارها و به صورت چپ چین و در پایین آنها آورده شود.
- شماره گذاری جدول ها، نمودارها، شکل ها و روابط مطابق با شماره فصل شماره گذاری شود. (مثال رابطه ۳-۱ در فصل سوم، جدول ۴-۳- نتایج آزمون هاسمن در فصل چهارم و ...)
- از آوردن پانویس فارسی خودداری شود
- شماره گذاری پانویس های انگلیسی با اعداد انگلیسی و در هر صفحه با شماره ۱ شروع شود.
- فواصل خالی بین بخش های پایان نامه حذف گردد.
- رعایت ۰.۵ سانتی متر تو رفتگی در ابتدای شروع هر پاراگراف الزامی است. لیکن برای عناوین اصلی و فرعی پایان نامه نیاز به تورفتگی وجود ندارد.

- شکل فنی متن از نظر یکنواختی پاراگراف‌بندی، محل قرارگرفتن عناوین شکلها، تأکیدها (سیاه، ایتالیک یا در گیومه بودن کلمات)، فرم سرفصل‌ها و جز اینها رعایت شود.
- در نوشته‌ها باید از به‌کاربردن واژه‌های عامیانه و همچنین توضیحات اضافی یا بی‌ارتباط با متن خودداری شود.
- در تألیف و ترجمه باید از نقل مثال ۱ و آوردن تصویرهایی که با ارزشهای اسلامی و اجتماعی یا حرمت پژوهشی مناسبت ندارد پرهیز شود. در صورت ضرورت از مثالها و تصویرهای مناسب استفاده شود.
- در صورتی که لازم باشد از مخفف اسامی یا اصطلاحات استفاده شود، بایستی آنها در مرتبه اول به‌صورت کامل ذکر و مخففها معرفی و سپس به‌طور یکنواخت استفاده شود.
- همچنین باید از جانبداری افراطی از یک نظریه یا موضوع، یا رد قهرآمیز نظریه‌ای دیگر و یا به‌طور کلی استفاده از تعبیرهای تند و ناخوشایند خودداری شود.

تذکر:

- ۱- پس از دفاع نهایی لازم است پایان‌نامه از نظر فرمت توسط واحد تحصیلات تکمیلی آموزش مورد بازبینی قرارگیرد و پس از تأیید ۳ جلد پایان‌نامه مجلد شده به واحد مزبور تحویل گردد. پایان‌نامه‌های رشته بانکداری و بانکداری اسلامی به رنگ سبز، مدیریت امور بانکی به رنگ مشکی، رشته حسابداری به رنگ سورمه‌ای و رشته حقوق اقتصادی و مالی به رنگ زرشکی جلد شود.
- ۳- هنگام تحویل پایان‌نامه باید CD مربوط به آن نیز به صورت جدول زیر تحویل گردد.

ردیف	عنوان	Pdf	Word
۱	کل پایان‌نامه	✓	✓
۲	صفحه اول	✓	✓
۳	ارزشیابی	-	✓
۴	تعهد اصالت اثر	-	✓
۵	فهرست مطالب	✓	✓
۶	چکیده فارسی	✓	✓
۷	چکیده انگلیسی	✓	✓
۸	فصل اول	✓	✓
۹	فصل دوم	✓	✓
۱۰	فصل سوم	✓	✓
۱۱	فصل چهارم	✓	✓
۱۲	فصل پنجم	✓	✓
۱۳	فهرست منابع	✓	✓